

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

СТОРОНСЬКА НАТАЛІЯ ЗЕНОНІВНА

УДК 780.647.2.03(477.83-25)«19/20»(043.5)

ДІЯЛЬНІСТЬ ДРОГОБИЦЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ
УКРАЇНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО МИСТЕЦТВА
(на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького
державного педагогічного університету імені Івана Франка)

17.00.03 – музичне мистецтво

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата мистецтвознавства

Суми – 2021

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Душний Андрій Іванович,
завідувач кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (м. Дрогобич).

Офіційні опоненти: доктор мистецтвознавства, професор
Калашник Марія Павлівна,
завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (м. Харків);

кандидат мистецтвознавства, доцент
Кундис Руслан Юрійович,
доцент кафедри режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені І. Франка (м. Львів).

Захист відбудеться 05 березня 2021 року об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.053.04 у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка за адресою: 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 214.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка за адресою: 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.

Автореферат розіслано 05 лютого 2021 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. А. Устименко-Косоріч

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Процес академізації музичного мистецтва в Україні, розпочатий у 1920-х роках під впливом соціокультурних трансформацій, зумовив формування мистецького руху, який наприкінці ХХ століття характеризується значною активізацією освітньо-професійної та концертно-виконавської практики. Започатковані у крупних культурних центрах (київському, львівському, одеському, харківському) вокальний, інструментальний, диригентський напрямки академічного мистецтва еволюціонували в окремі самостійні регіональні школи, діяльність яких згодом була багаторазово підтверджена успіхами їх представників на конкурсах всеукраїнського та міжнародного рівнів, фестивалісним рухом та відповідною науковою базою. Однією з вагомих осередків розвитку національного академічного мистецтва стала виконавсько-педагогічна школа Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Засновниками дрогобицької музичної школи як мистецького явища стали – Б. Базилик, М. Бурбан, С. Дацюк, М. Копнін, Я. Кулешко, Е. Мантулев, С. Салій, Я. Сорокер, К. Сятецький, О. Яцків та ін. Розуміючи важливість кадрового забезпечення в означеній галузі, підготовки висококваліфікованих фахівців виконавсько-педагогічного профілю, які були б здатні продовжувати та збагачувати досвід фундаторів у різних регіонах країни та світу, названі музичні діячі стали розробниками фахових положень, які слугували підґрунтям у процесі розбудови багаторівневої системи навчання у музичних закладах. Під їх керівництвом було створено вокальний, інструментальний, диригентський напрямки діяльності школи, створено композиторський доробок (М. Ластовецький, Е. Мантулев, Ю. Решетар, В. Салій, Р. Стахнів, Ю. Чумак та ін.), підготовлено лауреатів міжнародних, всеукраїнських та республіканських конкурсів (А. Боженський, В. Бобанич, Р. Дидик, Я. Дзендзерович, Ю. Ісевич, М. Корнута, І. Куртий, С. Кишакевич, Н. Криськів, С. Магера, М. Мазур, М. Михаць, В. Мицака, Н. Тацишин, Г. Смолій, Г. Стець, В. Шафета, Р. Стахнів, О. Сергієнко та ін.), науковців, громадських діячів та керівників мистецьких закладів і колективів (І. Бермес, О. Бобечко, А. Боженський, Ю. Добуш, С. Дацюк, А. Душний, П. Капралік, С. Кишакевич, У. Молчко, Ю. Медведик, М. Михаць, І. Піхо, К. Сятецький, Г. Стець, П. Юрчик, Р. Яворський та ін.).

Аналіз спеціальної літератури і дисертаційних робіт, в яких висвітлено актуальні питання становлення та розвитку дрогобицької музичної школи Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, надає підстави констатувати, що цілісного мистецтвознавчого дослідження зазначеного феномену здійснено не було. Недостатність теоретичної розробки з означеної проблематики й зумовила вибір теми дисертації *«Діяльність дрогобицької музичної школи в контексті українського академічного мистецтва (на прикладі Інституту музичного*

мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка)».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри народних музичних інструментів та вокалу в межах комплексної теми «Музична педагогіка в контексті розвитку інструментального та вокального мистецтва України» та узгоджено з тематичним планом наукових досліджень Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка на 2015 – 2020 роки. Тему дисертації затверджено вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 18 від 24 грудня 2015 р.), подано у новій редакції (протокол № 9 від 30 червня 2020 року).

Мета дослідження – визначити історичні, виконавсько-педагогічні та мистецько-творчі тенденції становлення та розвитку дрогобицької музичної школи (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка) в контексті сучасного українського академічного музичного мистецтва.

Відповідно до мети сформульовано такі **завдання**:

1. Визначити пріоритетні шляхи розвитку дрогобицької музичної школи як самостійного регіонального явища (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка).
2. Висвітлити наукові досягнення та визначити вплив відомих діячів на процес становлення дрогобицької музичної школи.
3. Проаналізувати виконавський та дидактичний доробок представників школи в контексті напрацювань інших регіональних шкіл.
4. Дослідити й охарактеризувати концертну та конкурсно-фестивальну діяльність митців Інституту музичного мистецтва в контексті розвитку музичного мистецтва регіону та виходу на мистецьку міжнародну арену.
5. Визначити здобутки дрогобицької музичної школи в контексті розвитку сучасного українського музичного мистецтва (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка).

Об'єкт дослідження – українське академічне музичне мистецтво в історичному контексті.

Предмет дослідження – діяльність дрогобицької музичної школи (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка).

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові положення про діалектичний взаємозв'язок, взаємообумовленість явищ і процесів; системно-структурний принцип пізнання творчо-педагогічних процесів, який передбачає цілісність розгляду предмета, виявлення специфіки взаємодії його складових частин, прогнозування подальшого розвитку, а також принципи наступності, інтеграції, зв'язку теорії з практикою.

Теоретичну основу дослідження становлять праці з історії українського мистецтва та музикознавства, пов'язані з педагогічною, науково-практичною та виконавською практикою, а також дослідження українських науковців, присвячені питанням розвитку дрогобицької музичної школи, зокрема діяльності її видатних представників – засновників авторських шкіл та методик, відомих виконавців та нової генерації послідовників та носіїв кращих її традицій в контексті вивчення методичних, історичних, виконавських аспектів означеного феномену, серед них:

- загальнонаукові праці, в яких розглянуто поняття музичної (мистецької) школи, її національний, педагогічний, виконавський, регіональний типи (О. Алексеев, Ж. Дедусенко, Д. Кужелев, Ю. Полянський, В. Сумарокова, Н. Терентьєва, О. Устименко-Косоріч, В. Чабан, В. Чинаєв та ін.);

- розвідки з історії українського академічного мистецтва (О. Бобечко, М. Давидов, А. Душний, Ю. Чумак);

- історико-музикознавчі та довідково-енциклопедичні видання з розвитку музично-педагогічної галузі вокальної та інструментальної музики в Україні (М. Бурбан, С. Гончаренко, В. Заєць, В. Князєв, І. Котляревський, Г. Мазур, В. Мазурик та ін.);

- мистецтвознавчі дослідження, в яких проаналізовано діяльність представників Дрогобицької музичної школи (І. Бермес, А. Душний, Р. Кундис, Л. Мартинів, К. Сятецький, Л. Філоненко, І. Фрайт);

- наукові праці, присвячені вивченню композиторського доробку, навчально-методична література представників дрогобицької музичної школи Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка (А. Мельник, У. Молчко, А. Муха, О. Німилович, Ю. Чумак та ін.).

Методи дослідження. Для реалізації мети й розв'язання поставлених завдань у дисертаційному дослідженні використано комплекс взаємоузгоджених методів: *аналітичний* – для вивчення наукових джерел, концертної, конкурсної та композиторської творчості; *історичний* – для обґрунтування особливостей розвитку в регіоні музичного мистецтва, фахової освіти, традицій виконавства та формування засад наукової школи в контексті мистецько-культурного життя України; *структурно-системний* – для систематизації пріоритетних ознак дрогобицької музичної школи; *компаративного аналізу* – для порівняльного визначення її ролі у розвитку сучасного українського музичного мистецтва; інші загальнонаукові (узагальнення, синтез, дедукція, індукція тощо) та спеціальні методи, зокрема *музично-теоретичний* – для аналізу наукового, методичного, педагогічного, виконавського доробку представників дрогобицької музичної школи.

Джерельну базу дослідження становлять наукові та методичні праці, нотні видання дидактичних та концертних творів, матеріали конференцій, буклети та афіші конкурсів / фестивалів, відгуки в пресі, відео- та аудіо записи щодо діяльності дрогобицької музичної школи та її окремих представників.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в роботі *вперше*: систематизовано типологію ознак дрогобицької музичної школи на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка; розглянуто наукові досягнення та встановлено роль провідних науковців у розвитку даної школи (І. Бермес, А. Душний, Ю. Медведик, Л. Філоненко), розглянуто творчі досягнення та встановлено роль провідних вокалістів, інструменталістів, хорових диригентів у процесі становлення даної регіональної школи (М. Бурбан, П. Гушоватий, С. Дацюк, М. Копнін, Е. Мантулев, Р. Сов'як, Я. Сорокер); висвітлено концертний та дидактичний доробок композиторської діяльності а також перекладень оригінальних творів для різних складів (хорових, вокальних, інструментальних) митців дрогобицької музичної школи (А. Душного, Е. Мантулева, В. Салія, Р. Стахніва, Ю. Чумака, В. Шафети); простежено й охарактеризовано концертно-гастрольну та конкурсну діяльність солістів й колективів (Б. Базиликот, І. Кліш, М. Мазур, У. Молчко, О. Німилович, К. Сятецький, П. Турянський, Є. Шуневич, тріо «Гармоніка», дует сестер Дицьо, хорова капела «Гаудеамус», ансамбль «Пролісок», хор «Боян Дрогобицький») в контексті розвитку сучасного академічного мистецтва.

Уточнено сутність поняття «школа» з визначенням напрямків її діяльності, структури та функцій.

Подальшого розвитку набули наукові уявлення про специфіку функціонування музичної школи за національним та регіональним критеріями.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що узагальнені наукові положення щодо сутності ключових понять дослідження, пріоритети діяльності дрогобицької музичної школи на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка можуть слугувати основою для подальших наукових розвідок з теорії та практики музичного мистецтва в Україні. Теоретичні положення дисертації та фактичний матеріал можуть бути використані в процесі науково-дослідницької діяльності магістрантів, аспірантів, докторантів і викладачів, для проведення майстер-класів, спрямованих на підвищення рівня наукової, методичної, педагогічної та виконавської майстерності музикантів. Результати і матеріали дослідження можуть бути використані у процесі фахової підготовки виконавців зі спеціальності «Музичне мистецтво», а також курсів з історії музики, історії виконавського мистецтва, аналізу музичних творів тощо.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (2015–2020 рр.) і були презентовані на наукових конференціях та семінарах різних рівнів, а саме: *міжнародних* – «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя» (Дрогобич, 2013), «Роль науки та освіти у сталому розвитку» (Польща,

Катовіце, 2020), «У діалозі з музикою» (Ужгород, 2020), «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». (Конін – Ужгород – Київ – Херсон, 2020), «Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія, практика» (Дрогобич, 2020), «*Horizonty umenia 7*» (Банська Бистриця, 2020) та *всеукраїнських* – «Музична Україніка: композитори України у парадигмі світової музичної культури» (Дрогобич, 2020); Всеукраїнському семінарі викладачів початкової мистецької освіти (Трускавець, 2020).

Публікації. Отримані наукові результати дисертації відображено в 15 публікаціях автора, з них 4 статті у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України, 2 – у наукових зарубіжних виданнях, 9 праць апробаційного характеру.

Структура і обсяг дисертації. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури (379 позицій, з яких нотографії – 85), додатків, приміток. Загальний обсяг дисертаційного дослідження становить 345 сторінок, основний зміст викладено на 185 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, методи наукового дослідження; розкрито методологічну і теоретичну основу, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів; подано апробацію і впровадження результатів дослідження, публікації, структуру та обсяг дисертаційної роботи.

У **першому розділі «Вокально-інструментальні “школи” як предмет наукових студій сьогодення»** виявлено ступінь наукової розробленості проблеми, визначено поняттєвий апарат дослідження, запропоновано типологію ознак регіональної школи. Складається із двох підрозділів.

На основі аналітичного методу визначено уніфікацію та ієрархічну систему наукового (категоріального, термінологічного, типологічного та ін.) апарату, його змістове наповнення, ознаки, структуру, функції, які істотно відрізняються у працях дослідників. Поняттєвий апарат складає основу базової концепції дослідження, необхідної для визначення позицій, особливостей, параметрів, показників, векторів діяльності та ліній спадкоємності регіональної школи та окремих авторських шкіл як її складових.

У роботі зазначено, що структуризація школи за етнічно-територіальним принципом відбувається відповідно до національного, регіонального (периферійного, локального), авторського (індивідуально-педагогічного) рівнів. Критерії діяльності регіональної вокально-інструментальної та диригентсько-хорової школи визначаються її освітніми та мистецькими напрацюваннями на різних етапах, автономністю специфіки, спрямованістю до формування власних традицій, комплексністю реалізації, кількістю, вагомістю, стабільністю та результативністю здобутків, перспективністю подальшого розвитку. З'ясовано, що формування локальних / регіональних шкіл відбувалось через спадкоємність кількох поколінь послідовників індивідуальної виконавської школи певного

провідного діяча, у діяльності яких поєднуються виконавська та педагогічна практика, а саме: напрацювання, що сформовані на підставі власної виконавської практики із високими мистецькими здобутками, які засвоюються і примножуються представниками класу (для послідовників універсалізм самовияву притаманний різною мірою), а згодом осмислюються та узагальнюються у методичних працях, репертуарних збірниках, музично-критичних та публіцистичних нарисах, що закладають підґрунтя для розвитку та виникнення нових форм концертного та педагогічного практикуму.

Розкриття будь-якого національно-освітнього феномену як історико-культурного явища в Україні потребує його розгляду у взаємозв'язку із філософією культури та освіти, історією педагогічної думки, соціокультурним розвитком та ін. (М. Бахтін, М. Бердяєв, М. Драгоманов, П. Могила, Ф. Прокопович, П. Русін, Г. Сковорода, П. Юркевич та ін.). Це обумовило звернення до музично-освітньої галузі та виокремлення в контексті її надбань української музично-педагогічної школи середини ХХ – початку ХХІ століття.

У системі гуманітарних тверджень поняття «школа» і пов'язані з нею загальнокультурні цінності потребують ретельного вивчення та історичного аналізу, науково-теоретичного узагальнення з подальшим застосуванням отриманих знань у загальній педагогіці, теорії і практиці музичної освіти. Загалом поняття «школа» отримало широке наукове висвітлення щодо історії та логіки її розвитку, мотивації і спадкоємності, теоретичних підходів та практичного застосування дослідницьких програм, типових та конкретних характеристик, перспективності й діалектичного взаємозв'язку наукової «школи» з індивідуальними особистісними якостями її лідера та здібностями до суспільної комунікації (П. Анохін, Є. Бойко, В. Гасілов, В. Гутіна, Д. Зербіно, П. Капиця, Б. Кедров, Г. Лайтко, Є. Мирський, А. Ткаченко, Б. Фролов, С. Хайтун, М. Ярошевський). Основоположником теорії сучасної школи мистецької освіти музично-педагогічного профілю була доктор педагогічних наук, професор Г. Падалка, яка розкрила базові засади розбудови музичної освіти в Україні, висвітлила теоретико-практичні підходи до її удосконалення і осучаснення. Як провідне, дослідниця визначає положення щодо функції музичного виховання у становленні особистості.

В історії, теорії і практиці музичної освіти поняття «школа» не є самостійним предметом вивчення. Проте лідери музично-педагогічної школи мають значний науково-теоретичний, інтелектуально-творчий потенціал, чим зумовлене її визначення у нашому дослідженні як еталонного національно-освітнього явища. У дисертації запропоновано розуміння його організації і змісту на засадах історико-аналітичного узагальнення у вивченні феномену національних шкіл різних музичних галузей.

Щодо визначення поняття «школа», то це питання розглядається науковцями ХХІ століття у дослідженнях В. Посвалюка «Київська школа виконавства на трубі: історичні та методичні аспекти» (Київ, 2001) та «Шляхи становлення і проблеми розвитку української школи виконавства на

трубі: історичний, професійно-виконавський, теоретико-методичний аспекти» (Київ, 2008), Ж. Дедусенко «Виконавська піаністична школа як рід культурної традиції» (Київ, 2002), В. Князева «Еволюція виконавської техніки Української баянної школи (друга половина ХХ століття)» (Київ, 2005), Л. Садової «Виконавсько-методичні засади фортепіанної школи Вілема Курца як джерело розвитку львівської піаністики» (Львів, 2007), С. Хананаєва «Взаємодія композиторської, виконавської та педагогічної шкіл у фортепіанному мистецтві Придніпров'я» (Одеса, 2009), В. Зайця «Науково-практична школа М. А. Давидова як феномен формування виконавської майстерності баяніста» (Київ, 2012), Р. Кундиса «Діяльність Львівської баянної школи в контексті українського народно-інструментального мистецтва» (Суми, 2019), та ін.

Різновекторність школи та важелі її впливу на певний напрямок виховання індивідуума розкриває конференція «Феномен школи в музично-виконавському мистецтві» (2005), яка відбулась на базі НМАУ імені П. Чайковського. Серед науковців, які активно піднімали питання школи у музичній науці І. Андрієвський, І. Власенко, Р. Вовк, М. Давидов, Ж. Дедусенко, В. Дутчак, О. Криса, І. Панасюк, О. Самойленко, С. Соланський, В. Сумарокова та ін. Ці дослідники визначають поняття авторської, виконавської, регіональної та педагогічної школи в системі формування особистості музиканта в контексті академічного сьогодення.

Щодо вивчення окремих аспектів дрогобицької музичної школи як самобутнього мистецького явища зі специфічними настановами, творчими традиціями, засобами реалізації і яскравими здобутками відомі праці представників вокальної (Л. Мартинів, І. Околович) та баянної школи (А. Боженський, І. Фрайт); хорового руху (І. Бермес); колективного музикування на народних інструментах (В. Шафета). Важливу роль в оцінці загального характеру школи мали розвідки з науково-мистецьких проєктів (Р. Кундис) і конкурсів (М. Давидов, А. Душний) та внеску певних підрозділів інституції у сферу академічної школи гри на народних інструментах (А. Душний та Б. Пиц), різні довідникові та популярні видання.

Вивчення Дрогобицької школи як регіонального мистецького явища зі специфічними установками, творчою традицією, напрямками реалізації і яскравими здобутками на сьогодні має потужну базу емпіричних напрацювань. Так, її основу становлять матеріали низки конференцій приурочених певним етапам, напрямкам, здобуткам школи та діяльності окремих яскравих представників («Львівська баянна школа та її видатні представники», «Українські композитори дітям», «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть», «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя», «Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини», «Музична освіта України – проблеми теорії, методики, практики», «Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія, практика»), узагальнюючі праці з історії народно-інструментального мистецтва, довідники А. Душного та Б. Пица,

Л. Філоненка, О. Німилович, У. Молчко, публікації І. Бермес, А. Боженського, А. Душного, Ю. Ісевича, Р. Кундиса, І. Куртого, Л. Мартиніва, І. Околовича, А. Олексюка, Б. Пица, Г. Савчин, І. Собіля, В. Суворова, І. Фрайта, Ю. Чумака, В. Шафети та ін.

Таким чином, актуальність обраної теми, зібраний фактологічний матеріал про становлення та розвиток Дрогобицької музичної школи як регіонального явища, еволюційні процеси та ознаки створили підґрунтя для наукових узагальнень.

У другому розділі «Феномен Дрогобицької музичної школи в контексті інтеграційних процесів» подано педагогіко-виконавський аспект формування та розбудови Дрогобицької музичної школи у історичному контексті. Складається із чотирьох підрозділів.

Поняття школи об'єднує загальнонаціональні, історичні, культурні та регіональні традиції з індивідуальним, авторським началом (за С. Гончаренко) та інтерпретується як оригінальна загальнопедагогічна, дидактична, методична чи виховна система, що функціонує під керівництвом автора (авторів) принаймні в одному навчально-виховному закладі шляхом особистої передачі виконавської майстерності (В. Сумарокова, О. Юрченко). Водночас заклад освіти постає як інституціалізована форма школи, яка передбачає накопичення, збереження і трансляцію професійного, творчого досвіду в умовах спеціалізації видів музичної діяльності, різноманітних міждисциплінарних зв'язків і багатосуб'єктного міжособистісного спілкування, в межах якої реалізуються базисна і дочірня моделі об'єктів наслідування (Ж. Дедусенко). У роботі конкретизовано напрями діяльності Дрогобицької музичної школи під час визначення ознак регіональної школи та творчості провідних представників.

На основі історичного методу виявлено особливості педагогічних умов формування професіоналізму регіональної вокально-інструментальної та диригентсько-хорової виконавських традицій з огляду на відсутність в регіоні, як фольклорної, так і академічної гілки зазначених сфер виконавства до початку 1960-х років. Наказом Міністерства освіти УРСР № 19 від 1 лютого 1960 р. у Дрогобицькому державному педагогічному університеті було затверджено відкриття кафедри музики і співів (як самостійну структуру серед 11 кафедр закладу), створену за ініціативою музиканта А. Рябчуна для підвищення фахового рівня підготовки педагогів до викладання музичних дисциплін у загальноосвітній школі (на філологічному факультеті та на факультеті підготовки вчителів). Також А. Рябчун став засновником музично-педагогічного факультету та кафедри методики музичного виховання, співів та хорового диригування (1966), яку й очолював до вересня 1972 року.

В листопаді 1966 року кафедру музики і співів було розділено на дві підструктури: кафедру теорії, історії музики та гри на музичних інструментах та кафедру методики музичного виховання, співів та хорового диригування. Ці підрозділи залишалися актуальними до 2001 року. Нині діяльність інституції зосереджено на трьох кафедрах: кафедра методики музичного виховання та диригування (завідувач – доктор мистецтвознавства,

професор І. Бермес); кафедра народних музичних інструментів та вокалу (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент А. Душний); кафедра музикознавства та фортепіано (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Л. Філоненко). Сьогодні в Інституті проводиться підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями: «Бакалавр», «Магістр» за спеціальністю «Середня освіта (музичне мистецтво)». Діє денна, вечірня та заочна аспірантура зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Активна увага зосереджена на організації щорічних науково-практичних конференцій, семінарів та творчих змагань (регіональний та всеукраїнський відкритий конкурси, фестивалі, концерти та ін.). Сучасна Дрогобицька музична школа має всі необхідні фахові й організаційні компоненти регіональної вокально-інструментальної та диригентсько-хорової шкіл. Діяльність її численних визначних представників переконливо засвідчує неповторність, оригінальність і прогресивність реалізації особистості з метою збагачення виконавської майстерності в контексті традицій і перспектив.

З'ясовано, що основу кафедри народних інструментів та вокалу Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка складає методичне об'єднання викладачів народних інструментів, створене в перші роки існування музично-педагогічного факультету під керівництвом випускника Львівської консерваторії, корифея баянного мистецтва м. Дрогобича, професора Е. Мантулева (1965 – 2004). З 2004 по 2019 роки означене об'єднання очолював кандидат педагогічних наук, доцент І. Фрайт, а з вересня 2019 – кандидат педагогічних наук, доцент В. Салій. Творча діяльність провідного педагога баяну в мистецьких освітніх закладах м. Дрогобича Е. Мантулева (клас баяна М. Оберюхтіна) засвідчує функціонування авторської школи баянного виконавства та педагогіки. Серед його вихованців лауреати всеукраїнських та міжнародних конкурсів (Г. Андрушко, В. Бондаренко, Є. Коломієць О. П'ятчук, О. Тудуй, В. Шафета), заслужені працівники культури України (С. Дацюк, П. Гушоватий, І. Мамайчук та ін.). Е. Мантулев є творчим наставником кількох поколінь педагогів, які поширили його педагогічну концепцію на всіх ланках музичної освіти (професори – Є. Диченко, О. Музальов, доценти – Є. Марченко, С. Процик, С. Торічна). Так, яскравим представником баянного руху Західноукраїнського регіону, викладачем спеціального баянного класу є А. Душний, діяльність якого спрямована на примноження творчих досягнень М. Оберюхтіна та А. Онуфрієнка.

Засновником дрогобицької вокальної школи (академічного співу) є Микола Якович Копнін – відомий педагог-вокаліст. Серед його учнів: народні артисти України Б. Базиликот, І. Кушплер, М. Шалайкевич, М. Шуневич, І. Мацялко; заслужений діяч мистецтв України О. Цигилик; заслужений працівник освіти України К. Сятецький; заслужені працівники культури України С. Дацюк, Б. Щурик, а також низка співаків, лауреатів конкурсів, серед яких Г. Баб'як, М. Багрій, І. Возний, І. Василюк, Г. Вільховий. Р. Зарицький, К. Ковшевацька, М. Лев, С. Тимчишак, Г. Цимбала, В. Чубріков,

Традиції диригентсько-хорового мистецтва розвивались від початку діяльності Інституту музичного мистецтва. Активну позицію щодо становлення традицій і їх втілення формувала плеяда митців і педагогів З. Антонішак, І. Бермес, М. Бурбан, М. Гірняк, П. Гушоватий, С. Дацюк, Ю. Добуш, Ю. Корчинський, Я. Кулешко, С. Салій, Р. Сов'як, С. Стельмащук, О. Цигилик. В сфері інструментальної підготовки - О. Верещинський, А. Душний, Р. Катинський, У. Молчко, О. Німилович, О. Пришляк, С. Процик, Л. Філоненко, О. Фрайт, І. Фрайт, Ю. Чорний. Участь у колективах, які є творчими лабораторіями Інституту музичного мистецтва, такі як народна хорова капела «*Gaudeamus*», народний чоловічий камерний хор «Боян Дрогобицький», вокально-хореографічний ансамбль «Пролісок», студентський симфонічний оркестр, оркестр народних музичних інструментів «Ліра», «Шкільна філармонія» сприяє покращенню виконавського рівня студентів та їх залученню до концертно-конкурсної діяльності.

Констатовано, що високий професіоналізм викладачів фахових дисциплін підтверджують здобутки студентів. Продовжуючи діяльність своїх наставників, вони формують новий вектор розвитку школи у авторському та виконавському аспекті. Серед *вокалістів* це: Р. Герилів, сестри Світлана і Галина Дицьо, М. Корнутяк, Н. Криській, С. Костирко, М. Мазур, Н. Польовий, І. Реут, В. Сич та ін.; серед *інструменталістів*: В. Бобанич, А. Боженський, О. Веселовський, Р. Дидик, Ю. Дякунчак, Ю. Ісевич, У. Конарська, К. Коробко, Р. Кундис, І. Куртий, Я. Лензіон, Р. Михаць, В. Мицак, Ю. Олач, Т. Орсуляк, О. П'ятачук, Г. Савчин, О. Сергієнко, Р. Стахнів, О. Фенцик, Н. Хомин, Р. Хрипун, А. Шабля, В. Шафета та ін. У низці згаданих осіб є такі, які паралельно із виконавською діяльністю, активно працюють у науковій сфері, досліджуючи різні аспекти культурно-мистецьких традицій музичного мистецтва України.

Таким чином, у розділі висвітлено динаміку професійного зростання представників класів провідних викладачів Інституту музичного мистецтва шляхом вивчення показників їх успішності в конкурсних змаганнях, репертуарних тенденцій, конкурсної та гастрольної діяльності, як у сольному виконавстві, так і у складі вокально-інструментальних ансамблів і хорів.

У третьому розділі «Науково-творча діяльність дрогобицької школи як узагальнення виконавсько-педагогічного досвіду» визначено напрями і специфіку наукових досліджень представників Інституту музичного мистецтва, його статус за результатами багатовекторної діяльності провідних педагогів за фахом у сферах творчої, педагогічної, адміністративної, виконавської та організаційної видах роботи. Складається із трьох підрозділів.

З'ясовано, що багатоступенева система професійної підготовки музиканта-педагога припускає розширення акмеологічного підходу в рамках викладання фахових дисциплін. Як зазначає А. Козир, цей підхід дозволяє створити оптимальні умови для формування професійної майстерності майбутніх фахівців, а саме: сприяє самореалізації особистості; професійному

саморозвитку та самопізнанню; розвитку творчості. У контексті акмеологічного підходу щодо якісної оцінки праці провідними стають поняття майстерність, професіоналізм, тобто будь-яка школа існує та актуалізується лише завдяки діяльності її представників.

Велику увагу керівництво Інституту приділяє організації щорічних науково-практичних конференцій, семінарів та творчих змагань. Популярними стали регіональний конкурс молодих вокалістів імені Миколи Копніна, міжнародний «*Perpetuum mobile*» та всеукраїнський Відкритий «Візерунки Прикарпаття» конкурси баяністів-акордеоністів, хоровий конкурс імені Северина Сапруна, фестиваль дитячої пісні «Ми діти твої, Україно». Концерти «Шкільної філармонії», що за участю студентів відбуваються у загальноосвітніх школах міста, також стали невід'ємною частиною навчально-виховного процесу. Поряд із акцентом на виконавство (мистецький профіль), вагомим внеском у становлення та розвиток музичної школи Дрогобича був і залишається науковий вектор, здійснюваний провідними педагогами Інституту музичного мистецтва. Органічна єдність наукового і навчального процесів, їх скерованість на виробництво «знань про знання» дозволяють розглядати таку діяльність, як метамодель інтеграції науки та освіти.

На основі аналізу кандидатських та докторських дисертацій, які було захищено в Інституті музичного мистецтва, констатуємо тенденцію до зростання та усвідомленого прагнення педагогів-музикантів поглиблювати й розширювати свої знання. Гостра проблема поєднання виконавської та науково-методичної складових навчання та виховання молодого покоління музикантів-педагогів ЗВО потребує якісно нових, сучасних підходів. Отже, дослідження науковців даної інституції здійснюються в галузях педагогіки, мистецтвознавства, теорії та історії культури, філософії. Більшість праць спрямовано на розкриття проблем підготовки майбутніх музикантів-педагогів в загальноосвітніх та мистецьких школах. У поступальному русі науково-дослідницької роботи сьогодні можна відзначити певні напрацювання: розроблено та експериментально доведено актуальність та новизну унікальних авторських методичних розробок (А. Душний, В. Салій); розглянуто культурні традиції краю різних періодів та спрямувань (О. Бобечко, З. Гнатів, Л. Кияновська, Ю. Медведик, І. Матійчин, Л. Федоронько.); досліджено творчість українських композиторів (Р. Сов'як, Л. Філоненко, О. Фрайт, Ю. Чумак, М. Ярको); узагальнено добутки диригентсько-хорового мистецтва Галичини (І. Бермес, Н. Синкевич); теоретично обґрунтовано та практично втілено новітні підходи навчання школярів музичним дисциплінам (С. Дицьо, Є. Марченко, С. Масний, Т. Медвідь, С. Процик, С. Салій, Г. Стець, Е. Тайнел, І. Фрайт); досліджено питання розвитку українського театру (М. Бурбан, Р. Михаць). Отже, науковий доробок Інституту музичного мистецтва ДДПУ імені І. Франка є вагомим і потужним внеском у вивчення досліджених напрямів та тематики,

а науковий вектор школи – одним із пріоритетних напрямів сучасної музикознавчої думки в Україні.

У роботі з'ясовано, що першими ініціаторами конкурсів у номінації «баян-акордеон» виступила педагогічна еліта м. Дрогобич. У 1966 – 2006 роках на базі методичного об'єднання народних інструментів ДДПУ імені І. Франка було проведено регіональний конкурс студентів-виконавців на народних інструментах «Прикарпатські музики» (засновник та організатор Е. Мантулев). Подальший розвиток конкурсної сфери регіону пов'язаний із започаткуванням міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «*Perpetuum mobile*», всеукраїнського конкурсу баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття».

Для забезпечення належного рівня навчання й підготовки конкурсних кадрів весь час ведеться кропітка робота зі створення й збагачення концертно-педагогічного репертуару та методичної літератури. Проведений музикознавчий аналіз виявив провідні напрями роботи над навчально-репертуарним та методичним забезпеченням освітнього процесу. Вагомою сферою пошуково-дослідницької діяльності в ІММ ДДПУ імені І. Франка стало дослідження спадщини маловідомих українських композиторів. Протягом останніх років чимало музичних творів таких авторів, як Д. Бортнянський, В. Барвінський, М. Гайворонський, Н. Нижанківський та ін., успішно вивчаються й впроваджуються в процес підготовки майбутніх фахівців. Увагу окремих науковців, зокрема А. Мухи, Р. Савицького, С. Стельмашука, Л. Філоненка, О. Яцківа приділено творчим здобуткам Я. Барнича, Д. Бонковського, Б. Крижанівського, З. Лиська, В. Присовського, Ю. Фіали та ін.

У роботі отримала висвітлення вокально-інструментальна та диригентсько-хорова концертна й конкурсна діяльність на сучасному етапі за критеріями її результативності. До показників успішності віднесено кількісний та якісний чинники почесних та конкурсних звань виконавців, системність та напрямки концертно-гастрольної діяльності в Україні та за кордоном, організація конкурсних змагань тощо.

Обґрунтовано роль проведення науково-практичних конференцій в контексті взаємозбагачення науковими здобутками та практичним досвідом у формах співпраці національного та міжнародного значення (майстер-класи, презентації нотних, наукових та методичних видань, аудіо-записів, авторські концертні програми, виступи лауреатів конкурсів тощо). Наймасштабнішими та значущими науковими заходами є: всеукраїнські науково-практичні конференції - «Історія, теорія та практика музично-естетичного виховання», присвячена проблемам музично-естетичного виховання та педагогіки, та «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики»; міжнародні конференції - «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя», «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть», на якій висвітлювались питання виконавства, педагогіки, органології, творчості провідних постатей тощо, та «Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика» та ін. Доведено, що конференції постають дієвою формою обміну виконавським та педагогічними досвідом серед діячів

різних регіонів України та світу, сприяють залученню мистецької спільноти до наукових заходів з метою обговорення та удосконалення теорії та практики баянного мистецтва, окресленню перспективних шляхів та мистецьких проєктів всеукраїнського та міжнародного масштабу, а також популяризації Дрогобицької музичної школи в Україні та за її межами.

У дисертації створено теоретичне обґрунтування та запропоновано нове розв'язання проблеми дослідження становлення та розвитку дрогобицької музичної школи на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Проведене дослідження й виконання поставлених завдань надали підстави зробити **такі висновки**.

1. Визначено пріоритетні ознаки дрогобицької музичної школи як самостійного регіонального утворення, яке створено шляхом адаптації до унікальних регіональних умов на основі мистецько-педагогічних засад М. Копніна, Е. Мантулева, Р. Сов'яка та ін. згодом впроваджених у музичну традицію Західноукраїнського регіону їх учнями. З'ясовано, що суттєву роль у становленні дрогобицької музичної школи відіграли саме виконавські школи (вокальна, гри на музичних інструментах, диригування), які стимулювали наступність означеного явища серед їх послідовників. Доведено, що специфіка регіональної школи, як проміжної між авторською та національною, вирізняється її функцією та показником активності в контексті розвитку локальних мистецьких процесів, формування і збагачення національних музичних традицій шляхом удосконалення виконавської та педагогічної діяльності.

До характерних ознак дрогобицької музичної школи як регіонального мистецького явища віднесено: кількісний та якісний рівень освітніх та мистецьких напрацювань локального спрямування; спадкоємність у формуванні традицій; наявність мережі осередків вокального, інструментального, диригентського академічного мистецтва та відповідної системи яскравих індивідуальних шкіл зі спадкоємністю провідного досвіду фундаторів; комплексність реалізації; кількість, вагомість, стабільність здобутків та результативність на регіональному, національному та міжнародному рівнях; перспективність подальшого розвитку.

2. Розглянуто наукові досягнення та встановлено роль провідних представників у процесі становлення дрогобицької музичної школи на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. З'ясовано, що провідними фахівцями було розроблено методичну базу фахової підготовки, що представлена дидактичними матеріалами, посібниками з навчального репертуару, підручниками, методичними рекомендаціями та науковим доробком у галузі вокального та інструментального виконавства, хорово-диригентської діяльності, які становлять джерельний ресурс у межах регіону з подальшим виходом на національний та міжнародний рівні. Обґрунтовано теоретичну та методичну значущість наукових та методичних видань

дрогобицьких авторів, які пройшли апробацію та експериментальну перевірку в закладах освіти різних рівнів України та за її межами. Теоретичні та методичні матеріали, спрямовані на подолання виконавських труднощів, містять необхідні педагогічні рекомендації для підвищення виконавської майстерності музикантів.

На основі аналізу показників наукових здобутків виявлено тенденцію до збільшення різнопланових досліджень як загально-педагогічного, так і мистецького спрямування. В дослідженнях науковців Інституту музичного мистецтва розроблено та експериментально доведено актуальність та новизну авторських методичних розробок (А. Душний, В. Салій); висвітлено культурні традиції краю різних періодів і спрямувань (О. Бобечко, З. Гнатів, Л. Кияновська, І. Матійчин, Ю. Медведик, Л. Федоронько) та творчість українських композиторів (Р. Сов'як, Л. Філоненко, О. Фрайт, М. Ярко, Ю. Чумак); шляхом аналізу діяльності диригентсько-хорової школи визначено її місце в музичному мистецтві Галичини (І. Бермес, Н. Синкевич); теоретично обґрунтовано та практично втілено нові підходи до навчання школярів музичним дисциплінам (С. Дицьо, Є. Марченко, С. Масний, Т. Медвідь, С. Процик, С. Салій, Г. Стець, Е. Тайнел, І. Фрайт); розглянуто питання розвитку та функціонування українського театру (М. Бурбан, Р. Михаць).

3. Проаналізовано виконавський та дидактичний доробок представників школи в контексті репертуарних тенденцій ХХІ століття з проекцію на різнобічний розвиток особистості музиканта (соло, ансамбль, оркестр). Шляхом музикознавчого аналізу творів композиторів Дрогобицької школи (А. Душного, М. Ластовецького, Е. Мантулева, Ю. Решетаря, В. Салія, Р. Стахніва, Ю. Чумака) з'ясовано, що представлені та проаналізовані у даному дослідженні композиції, їх вивчення та виконання солістами, ансамблями та оркестровими колективами сприятимуть розвитку та вдосконаленню музично-естетичних і виконавсько-технічних навичок студентів-музикантів. Колективне музикування, яке ставить перед виконавцями вимоги синхронного звучання, динамічної рівноваги усіх партій, узгодженості та єдності застосування виразних і технічних прийомів і фразування, надає можливість розвитку цих якостей завдяки оновленню дидактично-виконавського репертуару, в процесі роботи над сучасними творами. В кінцевому результаті це має сприяти популяризації і презентації українського академічного мистецтва світовій музичній спільноті.

4. Простежено та охарактеризовано концертну та конкурсну діяльність митців Інституту музичного мистецтва, як рушійну силу розвитку музичного мистецтва регіону та його виходу на мистецьку міжнародну арену. З'ясовано, що діяльність дрогобицької музичної школи спрямована на результативність підготовки виконавців-інтерпретаторів, які ведуть успішну концертно-гастрольну діяльність як в країні, так і на міжнародних теренах, керівників виконавських колективів, а також організаторів мистецьких проєктів. Під впливом активної концертної діяльності дрогобицьких

вокалістів, інструменталістів та диригентів суттєво змінились та удосконалились дидактичні підходи до підготовки музикантів з урахуванням національних чинників виховання творчої особистості шляхом якісної багатоступеневої фахової освіти, а також кореляції освітніх ланок навчання (школа, коледж, ЗВО). Зазначено, що дрогобицька музична школа підготувала плеяду професійних музикантів, які здобули високі почесні звання лауреатів та дипломантів виконавських конкурсів різних рівнів, стали солістами оперних сцен (Київ – С. Магера, Львів – М. Мазур, М. Корнунтук, Н. Тацишин, Ю. Трицецький, В. Янковський, Сілезький оперний театр – В. Янковський, Краків – В. Паньків, Париж – Г. Смолій, Дрогобич – А. Боженський, Я. Дзендзерович, Н. Криськів, М. Трошило), учасниками ансамблів та оркестрів (Р. Дидик, Ю. Дякунчак, І. Піхо, Р. Стахнів, М. Тиновський, А. Шапля, В. Шафета, П. Юрчик та ін.)

Відзначено, що конкурси баяністів-акордеоністів – всеукраїнський «Візерунки Прикарпаття» і міжнародний «*Perpetuum mobile*» - є унікальними за існуючими номінаціями: учні початкової мистецької освіти, музичних шкіл-інтернатів, студенти ЗВО різних напрямків навчання, категорії сольного й ансамблево-оркестрового виконавства, композитор-виконавці. Мета конкурсів відображає пріоритети, закладені в основу створення і систематизації їх щорічного проведення – популяризацію виконавських академічних шкіл й професійної підготовки, розповсюдження та поширення досвіду провідних педагогів в Україні та світі.

5. Узагальнено здобутки та визначено роль дрогобицької музичної школи в контексті розвитку сучасного українського академічного мистецтва. Зазначено, що специфіка її регіонального функціонування обумовлена значним внеском фундаторів та представників Західноукраїнського регіону в розвиток мистецької, виконавської, композиторської, наукової та педагогічної галузей в Україні та світі. За масштабністю концертно-гастрольного руху в Україні та за її межами, організацією конкурсних змагань на власній базі, постійною участю її представників у журі конкурсів різних рівнів, наявністю значного пласта наукових досліджень, присвячених проблемам фахової підготовки та виконавства Дрогобицьку музичну школу визначено як провідну виконавсько-педагогічну систему регіонального рівню з унікальними здобутками та традиціями у галузі академічного мистецтва та фахового навчання. Визнання на світовій мистецькій арені, значний попит на спеціалізовані нотні та наукові видання дрогобицьких авторів підтверджують високий соціальний і фаховий статус школи.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів вивчення дрогобицької музичної школи в контексті розвитку українського академічного мистецтва. Перспективним є подальша розробка концептуальних, змістових, організаційних та процесуальних основ формування виконавської майстерності фахівців музичного профілю з урахуванням ментальних та полікультурних умов означеного процесу.

**Основні наукові результати дисертаційного дослідження
висвітлено в таких працях автора:**

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Сторонська Н. Діяльність представника дрогобицької музично-педагогічної школи Володимира Салія в контексті сучасного академічного мистецтва: науковий та композиторський аспекти. *Культура України: зб. наук. пр.* / [М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. А. Я. Сташевського]. Харків: ХДАК, 2020. Вип. 68. 239 с. С. 90–97.
2. Сторонська Н. Книга про Романа Сов'яка. *Українська музика: науковий часопис* / [засн. ЛНМА імені М. В. Лисенка; голов. ред. І. Пилатюк]. Щоквартальник. Львів, 2014. Число 3 (13). 152 с. С. 133–134.
3. Сторонська Н. Сучасне репертуарне забезпечення оркестрів (ансамблів) ВЗО на основі оригінальної музики (на прикладі творчості митців дрогобицької музично-педагогічної школи Ернеста Мантулева і Романа Стахніва). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 28. Том 5. 280 с. С. 192–196.
4. Сторонська Н. Феномен творчої постаті Євгенії Шуневич в контексті діяльності Дрогобицької вокально-педагогічної школи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 29. Том 5. 242 с. С. 203–209.

Статті у наукових зарубіжних виданнях:

5. Storonska N. Guide «Ring, banduro!» Yu. Chumak and N. Tsyhylyk-Chumak in the context of composing a bandura repertoire. *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom VIII: dialog w rozwoju nauk i edukacji* / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Chersoń: Poswit, 2020. 394 s. Pp. 55–57.
6. Storonska N. The vector of scientific activity of the Institute of Musical Art in Drohobych in the context of the development of Ukrainian pedagogy, art and culture. *Education for achieving sustainable development. Edited by Iryna Ostopolets and Michał Ekkert. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts. Katowice School of Technology. Monograph 35*. Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. 344 s. Pp. 182–188. ISBN 978-83-955125-9-9.

Статті в інших наукових виданнях:

7. Сторонська Н. Авторський концерт Юрія Решетаря. *Гомін Підгір'я. Альманах*. Дрогобич: Пóсвіт, 2016. Випуск XXX. 112 с. С. 21–24.

8. Сторонська Н. Дрогобицька музично-педагогічна школа в контексті академічного сьогодення. *Актуальні питання культурології: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства.* / [за ред. проф. В. Г. Виткалова]. Рівне: РВГУ, 2019. Вип. 19. 141 с. С. 118–126.
9. Сторонська Н. Книжка про відомого фольклориста й науковця Михайла Тимофіїва. *IV-а Всеукраїнська «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» та III-я міжнародна «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя» науково-практичні конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 9–10 травня 2013, м. Дрогобич): зб. матер. та тез* / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц]. Дрогобич: Пóсвіт, 2013. 412 с. С. 393–396.
10. Сторонська Н. Презентація видання «Святослав Процик: Спогади. Матеріали. Статті». *Гомін Підгір'я. Альманах.* Дрогобич: Пóсвіт, 2017. Вип. 33. 116 с. С. 57–61.
11. Сторонська Н. Репертуарне забезпечення вокаліста на прикладі «12 художніх вокалізів у супроводі фортепіано» Володимира Салія. *Музичне мистецтво XXI століття – історія, теорія, практика: зб. наук. праць інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [заг. ред. та упор. А. Душного]. Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати – Банська Бистриця: Пóсвіт, 2020. Вип. 6. 284 с. С. 218–225.
12. Сторонська Н. Різновекторність дрогобицької музично-педагогічної школи. *Музична Україніка (композитори України у парадигмі світової музичної культури: зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. (ДМК ім. В. Барвінського, 12 березня 2020 р., м. Дрогобич)* / [ред.-упоряд. О. Сенік]. Дрогобич: «Швидкодрук» 2020. 186 с. С. 146–155.
13. Сторонська Н. Спадщина українських композиторів у професійній підготовці майбутнього вчителя музики (на основі маловідомих зразків фортепіанного мистецтва). *Молодь і ринок* / [за заг. ред. М. Вачевського]. Дрогобич: Коло, 2007. № 3–4 (26–27). Березень – квітень. 200 с. С. 99–104.
14. Сторонська Н. Творче komponування для баяна митців інституту музичного мистецтва Дрогобича (Е. Мантулев, Ю. Чумак, А. Душний). *У діалозі з музикою: зб. матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 30 квітня – 1 травня 2020 р.)*. Ужгород, 2020. 190 с. С. 107–109.
15. Storonska N. Activities of representatives of Drohobych vocal school in the context of modern European Opera Art. *Horizonty umenia 7: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej webovej konferencie (01–15.10.2020)*. Banská Bystrica, 2020. Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/772631876839763/permalink/818235148946102/>

АНОТАЦІЇ

Сторонська Н. З. Діяльність дрогобицької музичної школи в контексті українського академічного мистецтва (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка). – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 – музичне мистецтво. – Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми, 2021.

В дисертації досліджено специфіку дрогобицької музичної школи як своєрідного феномену українського академічного мистецтва. Базовим осередком дрогобицької музичної школи виступає Навчально-науковий інститут музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобицька музична школа позиціонується як регіональна, виконавська, педагогічна, наукова, що підтверджується активністю мистецьких процесів, формуванням і збагаченням наукових, педагогічних, виконавських традицій тощо. В дослідженні здійснено систематизацію та класифікацію педагогічних засад регіональних шкіл вокального та інструментального мистецтва; визначено художню і практичну цінність оригінальної музики та перекладень, рівень та обсяг методичних напрацювань, потенціал і методи науково-теоретичного осмислення мистецької діяльності представників дрогобицької школи в контексті українського академічного мистецтва.

У роботі запропоновано типологію ознак дрогобицької музичної школи на прикладі Інституту музичного мистецтва як автономної регіональної школи; розглянуто творчі досягнення та встановлено роль провідних науковців, педагогів, виконавців у процесі становлення школи як самодостатнього феномену (на прикладі творчої діяльності А. Душного, М. Копніна, Е. Мантулева, В. Салія, К. Сятецького, П. Турянського, Є. Шуневич); висвітлено концертний, дидактичний та навчально-методичний доробок як результат розвитку інституції, у рамках якого здійснено аналіз наукових, педагогічних та виконавських здобутків; простежено й охарактеризовано концертно-гастрольну та конкурсно-фестивальну діяльність дрогобицьких митців Інституту музичного мистецтва; узагальнено здобутки та визначено роль дрогобицької музичної школи в контексті розвитку сучасного українського академічного мистецтва.

Ключові слова: дрогобицька музична школа, Інститут музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, регіональна школа, академічне мистецтво, педагогічна діяльність, конкурсно-концертна діяльність, виконавство, композиторська творчість.

Сторонская Н. З. Деятельность дрогобычской музыкальной школы в контексте украинского академического искусства (на примере Института музыкального искусства Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко). – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения по специальности 17.00.03 – музыкальное искусство. – Сумской государственный педагогический университет имени А. С. Макаренко, Сумы, 2021.

В диссертации исследована специфика дрогобычской музыкальной школы как своеобразного феномена украинского академического искусства. В исследовании осуществлена систематизация и классификация педагогических основ региональных школ вокального и инструментального искусства; определено художественную и практическую ценность оригинальной музыки и переложений, уровень и объем методических наработок, потенциал и методы научно-теоретического осмысления художественной деятельности представителей дрогобычской школы в контексте украинского академического искусства.

В работе представлена типология признаков дрогобычской музыкальной школы на примере Института музыкального искусства как автономной региональной школы; рассмотрены творческие достижения и установлена роль ведущих ученых, педагогов, исполнителей в процессе становления школы как автономного феномена; освещены концертный, дидактический и учебно-методический виды деятельности как результат развития института, в рамках которого проведен анализ научных, педагогических и исполнительских достижений; охарактеризованы концертно-гастрольный и конкурсно-фестивальный виды деятельности дрогобычских деятелей Института музыкального искусства; обобщены достижения и определена роль дрогобычской музыкальной школы в контексте развития современного украинского академического искусства.

Ключевые слова: Дрогобычская музыкальная школа, Институт музыкального искусства Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко, региональная школа, академическое искусство, педагогическая деятельность, конкурсно-концертная деятельность, исполнительство, композиторское творчество.

Storonska N. Z. Activities of Drohobych Music School in the context of Ukrainian academic art (on the example of the Institute of Music Art of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University). – The manuscript.

The dissertation for obtaining the scientific degree of Candidate of Art History specialty 17.00.03 – Musical Art. – Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy, 2021.

The thesis investigates the specifics of Drohobych Music School as a peculiar phenomenon of Ukrainian academic art. The basic center of Drohobych

Music School is the Educational and Scientific Institute of Music Art of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Drohobych Music School is positioned as a regional, performing, pedagogical, scientific, which is confirmed by the activity of artistic processes, the formation and enrichment of scientific, pedagogical, performing traditions, etc.

The study systematizes and classifies the pedagogical principles of regional schools of vocal and instrumental arts, considers the features and principles underlying the performance interpretation, determines the artistic and practical value of original music and translations, the level and scope of methodological developments, potential and methods of scientific and theoretical understanding of artistic activities of Drohobych school representatives in the context of Ukrainian academic art.

The research novelty of the obtained results is that in the work for the first time: the typology of features of Drohobych music school is systematized on the example of the Institute of Music Art of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University as an autonomous regional school; creative achievements are considered and the role of leading scientists, teachers, performers in the process of formation of the regional school is established (on the example of creative activity of M. Kopnin, E. Mantuliev, K. Siatetskyi, P. Turianskyi, Ye. Shunevych, A. Dushniy, V. Saliy); the concert, didactic and educational-methodical achievements as a result of the development of the institution are covered, within the framework of which the analysis of scientific, pedagogical and performing achievements is carried out; the concert-touring and competition-festival activity of Drohobych artists of the Institute of Music Art is traced and characterized; the achievements are summarized and the role of Drohobych Music School in the context of the development of modern Ukrainian academic art is determined.

Key words: Drohobych Music School, Institute of Music Art of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, regional school, academic art, pedagogical activity, competition-concert activity, performance, composition.

Підписано до друку 02.02.2021. Формат 60x90/16. Гарн. News Times.
Друк ризогр. Папір офсет. Умовн. Друк. Арк.. 0,9.
Тираж 100 прим.

Надруковано в редакційно-видавничому відділі
СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.